

Protokoll från sammanträde med Knivsta kommunstyrelse

Datum: 7 september 2026
Tid: 16:00–16:40
Plats: Sal Kvallsta, Knivsta kommunhus

Mötet omfattar §§ 153–155.

Ordförande: Matilda Hübinette (KNU)
Justerare: Harriet Swanberg (S)
Sekreterare: Siobhán Górný, kommunsekreterare

Protokollet har justerats digitalt 8 september 2026. Se sista sidan för digitala underskrifter.

Anslagsinformation

Justeringen har tillkännagivits genom anslag på kommunens hemsida 10 september 2026.

Protokollet kan överklagas till och med 1 oktober 2026.

Anslaget tas ned 2 oktober 2026.

NÄRVAROLISTA

Närvarande ledamöter

Matilda Hübinette (Knivsta nu), ordförande
Oscar Hahne (Kristdemokraterna), 1:e vice ordförande, distansledamot
Thor Övrelid (Moderaterna), 2:e vice ordförande
Pierre Janson (Knivsta nu)
Mikael Rye-Danjelsen (Knivsta nu)
Monika Lövgren (Sverigedemokraterna)
Benny Borgman (Centerpartiet)
Harriet Swanberg (Socialdemokraterna)
Britt-Louise Gunnar (Socialdemokraterna), distansledamot

Närvarande, ej tjänstgörande, ersättare

Ivan Krezič (Knivsta nu)

Johan Helenius (Sverigedemokraterna) § 155, distansersättare

Johan Jansson (Vänsterpartiet)

Övriga

Rami Yones, kommundirektör

Åsa Franzén, chef för kommunledningskontoret

Jenny Rydåker, samhällsbyggnadschef

FÖREDRAGNINGSLISTA/INNEHÅLLSFÖRTECKNING

§ 153 Justering

§ 154 Godkännande av dagordning

§ 155 Anpassning av Knivstas bostadsåtagande i fyrspårsavtalet

KS-2026/404

KS § 153 Justering

Kommunstyrelsens beslut

Protokollet justeras 8 september 2026 av ordföranden och Harriet Swanberg (S).

KS § 154 Godkännande av dagordning

Kommunstyrelsens beslut

Dagordningen godkänns utan ändringar.

KS § 155 Anpassning av Knivstas bostadsåtagande i fyrspårsavtalet (KS-2026/404)

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige fastslår att Knivsta kommuns ståndpunkt är att nuvarande promemoria om bostadsbyggnation, som utgör en bilaga till avtalet om bostadsbyggnation i fyrspårsavtalet, ska utgå, samt att Knivsta kommuns bostadsåtagande i stället ska genomföras i enlighet med vid varje tid gällande översiktsplan, riktlinjer för trädgårdsstaden, trafikstrategi och övriga av kommunfullmäktige beslutade styrdokument för samhällsbyggnad.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att verka för att fyrspårsavtalet anpassas till principen om kommunalt planmonopol och lokal demokratisk rådgivning över bebyggelseutvecklingen.

Under förutsättning att kommunfullmäktige fattar det ovanstående beslutet beslutar kommunstyrelsen för egen del:

Kommunstyrelsen uppdrar till kommundirektören att ta fram skrivelser till staten och Region Uppsala i enlighet med fullmäktiges beslut, översända skrivelserna samt föra erforderliga kontakter i ärendet.

Reservationer

Harriet Swanberg (S) och Britt-Louise Gunnar (S) reserverar sig mot beslutet (skriftlig reservation, se protokollsbilaga 1).

Benny Borgman (C) reserverar sig mot beslutet (skriftlig reservation, se protokollsbilaga 2).

Yrkanden och särskilda yttranden

Harriet Swanberg (S) och Britt-Louise Gunnar (S) yrkar i första hand återremiss med samma motivering som på kommunstyrelsens sammanträde 24 augusti 2026 (skriftlig motivering, se protokollsbilaga 3). I andra hand yrkar de avslag.

Mikael Rye-Danjelsen (KNU), Monika Lövgren (SD) och Pierre Janson (KNU) yrkar bifall till ordförandeförslaget.

Thor Övrelid (M) anmäler ett särskilt yttrande (se protokollsbilaga 4).

Benny Borgman (C) yrkar avslag.

Johan Jansson (V) anmäler ett särskilt yttrande (se protokollsbilaga 5).

Beslutsgång

Ordföranden ställer först Socialdemokraternas yrkande om återremiss mot att avgöra ärendet idag, och finner att kommunstyrelsen vill avgöra ärendet idag.

Därefter ställer ordföranden ordförandeförslaget mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller ordförandeförslaget.

Sammanfattning av ärendet

I december 2017 ingick staten, Region Uppsala och Knivsta kommun ett fyrsårigt avtal tillsammans (dnr KS-2017/875), innehållande ett bostadsåtagande med en 225-procentig ökning av hela kommunens bostadsbestånd.

Ärendet återremitterades med minoritetsåterremiss på kommunfullmäktiges sammanträde 27 augusti 2026, § 87.

Underlag för beslut

Ordförandeförslag 2026-08-10

PM 2026-09-02

KF § 87, 2026-08-27

KS § 128, 2026-08-24

PM 2017-11-21, Bilaga till avtal om bostadsbyggande i Alsike, Nydal och "Nysala" i Knivsta kommun, (KS-2017/875)

Beslutet skickas till

Akten

Ärende KS -2026/404 Anpassning av Knivstas bostadsåtagande i fyrspårsavtalet.

Reservation

På KF den 27/8 beslutade kommunfullmäktige om minoritetsåterremiss. Motivering: att utreda om det finns förutsättningar för omförhandling av avtalet.

En dryg vecka senare skriver förvaltningen att den inte kan uttala sig om det föreligger förutsättningar för omförhandling. Inte oväntat efter den korta utredningstiden.

Idag den 7 september har vi återigen haft uppe ärendet på ett extra kommunstyrelsemöte och styret har som väntat röstat igenom sitt förslag utan att förvaltningen fått en chans att göra någon ordentlig utredning.

Åtagandet att bygga 15 000 bostäder försvinner inte bara för att bilagan tas bort, för att minska åtagandet måste avtalet omförhandlas eller brytas. Detta då antalet bostäder inte bara står angivet i promemorian, det står också i avtalstexten.

Att ensidigt stryka bilagan har ingen verkan. Det utgår vi ifrån att de styrande känner till då inte minst KSO som är välavlönad politiker i Knivsta. Förslaget är därmed bara ett sätt att förvilla invånarna i Knivsta med ett beslut utan rättslig verkan. Att utöver det påstå att tätheten i avtalet skulle få Knivsta att likna Hongkong, det är rena lurendrejeriet och enbart röstfiske.

Om Knivsta kommun ensidigt försöker stryka promemorian ur avtalet kommer det att skapa en stor osäkerhet i förhållande till de andra avtalsparterna och till Trafikverket

Socialdemokraterna vill minska antalet bostäder, inte bara minska tätheten och vi är positiva till en omförhandling men en sådan måste ske vid tidpunkt som inte missgynnar Knivsta. Den måste baseras på korrekt fakta. Viktigast för att omförhandling ska komma tillstånd är att villkoren för omförhandling i avtalet är uppfyllda

Vi reserverar oss därför mot beslutet.

2026-09-07

Harriet Swanberg (S)

Britt-Louise Gunnar (S)

RESERVATION

Ärende KS-2026/404

Anpassning av Knivstas bostadsåtagande i fyrspårsavtalet

Detta ärende utgörs av ett ordförandeförslag. Enligt förslaget ska kommunstyrelsen fatta beslut om att föreslå två beslut till kommunfullmäktige.

Beslutspunkt 1 lyder: "Kommunfullmäktige fastslår att Knivsta kommuns ståndpunkt är att nuvarande promemoria om bostadsbyggnation, som utgör en bilaga till avtalet om bostadsbyggnation i fyrspårsavtalet, ska utgå, samt att Knivsta kommuns bostadsåtagande i stället ska genomföras i enlighet med vid varje tid gällande översiktsplan, riktlinjer för trädgårdsstaden, trafikstrategi och övriga av kommunfullmäktige beslutade styrdokument för samhällsbyggnad."

Den promemoria som nämns är en del av det så kallade fyrspårsavtalet. Den kan därför inte utgå utan att avtalet som helhet frånträds. Punkt 10.2 i avtalet reglerar dock hur avtalet får frånträdas. Där står: "Avtalet kan inte sägas upp eller frånträdas av part med mindre än att samtliga parter enas därom."

Knivsta kommun kan inte ensidigt bestämma att avtalet sägs upp. Därför ej heller att en promemoria, som är en del av avtalet, utgår. Bifall till beslutspunkt 1 är därför verkningslöst.

Beslutspunkt 2 lyder: "Kommunstyrelsen får i uppdrag att verka för att fyrspårsavtalet anpassas till principen om kommunalt planmonopol och lokal demokratisk rådighet över bebyggelseutvecklingen."

Det kommunala planmonopolet är inte en princip utan lagstadgad i Plan- och bygglagen. Det kommunala planmonopolet går därmed inte att avtala bort och påverkas därför inte av det så kallade fyrspårsavtalet. Eftersom avtalet inte bedöms bryta mot Plan- och bygglagen är det redan anpassat till regleringarna gällande kommunalt planmonopol. Beslutspunkt två är därför även den verkningslös då den ämnar verka för att åstadkomma den situation som redan råder.

Ordförandeförslaget innehåller, förutom två verkningslösa beslutspunkter, också rena felaktigheter i sammanfattningen av ärendet. Det står bland annat att: "Bostadstättheten i avtalet är både extremt hög och detaljerad, med upp till 500 invånare per hektar. Som jämförelse ligger 500 invånare per hektar ungefär i nivå med många av Hongkongs bostadsområden, där flervåningshusen har mellan 20 och 40 våningar."

Enligt uppgift från förvaltningen på Knivsta kommun (registrerat i ärende KS-2026/573, "Frågor och svar kring anpassning, Knivstas bostadsåtagande i fyrspårsavtalet") har vissa av de nybyggda kvarteren på västra sidan av Knivstas järnvägsstation (området centrala

Ängby) en beräknad täthet på över 800 invånare per hektar. Kvarter på Lertagsvägen, där husen är två våningar har en beräknad täthet på 520 invånare per hektar. Att det skulle krävas hus på mellan 20 och 40 våningar för att uppnå en täthet på 500 invånare per hektar är därmed helt felaktigt.

Eftersom ärendet innehåller uppseendeväckande felaktigheter och två beslutspunkter som är logiskt, juridiskt och avtalstekniskt verkningslösa att fatta beslut om har jag yrkat på avslag i ärendet, och reserverar mig mot beslutet med samma motivering.

Benny Borgman (C), ledamot, Kommunstyrelsen.

Ärende KS -2026/404 Anpassning av Knivstas bostadsåtagande i fyrspårsavtalet.

Återremissyrkande

Kommunstyrelsens ordförande har lagt ett ordförandeförslag att promemorian till avtalet med staten som undertecknades 2017 skall utgå.

Socialdemokraterna yrkar att ärendet ska återremitteras för att:

1. Förvaltningen ska utreda om förutsättningarna har förändrats sedan 2020 på ett sådant sätt att villkoren för en omförhandling i avtalet idag uppfylls.
2. Om förvaltningen gör bedömningen att villkoren för en omförhandling är uppfyllda:
 - Förvaltningen får i uppgift att kontakta övriga avtalsparter för att inhämta parternas synpunkter på en omförhandling.
 - Förvaltningen får i uppdrag att i samråd med övriga avtalsparter förbereda ett ärende om att initiera omförhandling.
3. Att ärendet om omförhandling inte aktualiseras före järnvägsplanen är godkänd och förhandlingar om medfinansiering med Trafikverket och Region Uppsala är slutförda

För de som bor i Knivsta och jobbar på en annan ort är det nödvändigt med fler spår, upprustade spår, fler avfarter till E4:an och en tågstation i Alsike. Idag är det ca 75% av de som arbetar och bor i Knivsta som pendlar till jobb i en annan kommun. Mot den bakgrunden anser vi från Socialdemokraternas sida att fyrspårsavtalet är mycket viktigt. 15 000 bostäder motsvarade år 2017 en ökning av antalet bostäder i kommunen med 225%, vilket är en väldigt stor ökning. Den begränsade geografiska ytan som beskrivs i avtalet ställer också mycket stora krav på kommunen både ekonomiskt och socialt.

Avtalet löper från 2017 - 2057, en period på 40 år. Knivsta kommun försökte att få en omförhandling till stånd redan 2020. Socialdemokraterna röstade då i kommunfullmäktige ja till en omförhandling och en halvering av antalet bostäder till 7500. Samtliga partier i KF förutom Knivsta.Nu och Sverigedemokraterna röstade ja och en önskan om omförhandling skickades in. Staten avslog dock Knivsta kommuns begäran och sade nej till omförhandling med argumentet att ingenting som inte var känt då avtalet skrevs på hade inträffat och att det inte fanns orsak till omförhandling¹

Socialdemokraterna anser det orimligt att bygga 15 000 bostäder och vi är positiva till att omförhandla avtalet. Men för att en omförhandling ska bli verklighet måste finnas grund för en omförhandling. Att Knivsta kommun ensidigt försöker stryka promemorian ur avtalet kommer att skapa en stor osäkerhet i förhållande till de andra avtalsparterna och till Trafikverket.

¹ Avtal avseende bostadsbyggande...§ 3.4 Åtagandena ingås under nuvarande kända förutsättningar. Om större oförutsedda händelser som parterna inte råder över och som jämfört med tidpunkten för ingåendet av detta avtal väsentligen försvårar parternas möjligheter att genomföra sina respektive åtaganden enligt vad som följer av detta avtal ska parterna i god anda omförhandla sina respektive åtaganden enligt detta avtal.

Trafikverket är ännu inte klar med järnvägsplanen för den del som går genom Knivsta kommun. I länsplanen 2026-2037 för regional transportinfrastruktur för Uppsala län föreslås 280 miljoner att avsättas för odefinierade åtgärder inom fyrspårets omland.

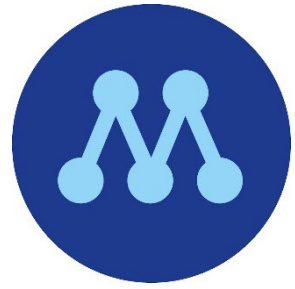
Det finns ännu ingen prioritering som beskriver hur dessa pengar ska fördelas mellan Uppsala kommun och Knivsta kommun. Pengarna är tänkta för sådant som vänthallar, gång- och cykelväg mellan Bergsbrunna–Alsike-Knivsta och kollektivtrafikåtgärder. Om Knivsta kommun utan samordning försöker bryta avtalet finns en risk att förhandlingar om finansiering och prioritering påverkas mycket negativt för kommunen.

Sammanfattningsvis är Socialdemokraterna positiva till en omförhandling men en sådan måste ske vid tidpunkt som inte missgynnar Knivsta. Den måste baseras på korrekt fakta. Viktigast för att omförhandling ska komma tillstånd är att villkoren för omförhandling i avtalet är uppfyllda.

2026-08-24

Harriet Swanberg, ledamot (S)

Britt-Louise Gunnar, ledamot (S)

Extra Kommunstyrelse 2026-09-07

Särskilt yttrande

Ärende: Anpassning av Knivstas bostadsåtagande i fyrsårtavtalet

Med anledning av minoritetsåterremiss i kommunfullmäktige upprepar Moderaterna sin ståndpunkt.

Som Moderaterna tidigare framför i många olika sammanhang anser vi att ärendet egentligen inte behövs. Antalet bostäder som skrevs in i avtalet var en grov uppskattning, baserat på siffror från SCB, om förväntad befolkningstillväxt. Denna siffra finns inte längre på grund av en rad händelser och beslut som bland annat gäller ekonomi, pandemier, migration och andra demografiska förhållanden. Och inte minst i det dokument vi beslutade om enhälligt 2020 – Stadsbyggnadsprinciper med arkitekturpolicy. Däremot missade det politiska styret att återaktualisera det 2024.

Vi har som bekant inte planekonomi i Sverige vilket får antas ha varit känt då avtalet ingicks. Det går helt enkelt inte att lova en exakt siffra bostäder år 2057 utan siffran har varit en indikation, en viljeinriktning om man så vill, gällande att om staten lovar järnväg som Knivsta behöver för bättre pendlingsmöjligheter måste staten i sin tur kunna finansiera den, till exempel genom intäkter som tillväxt skapar.

Det är också känt att det är fortsatt tillväxt som är det centrala, inte exakt antal bostäder. Detta framkom till exempel i samband med ett möte med landshövding Stefan Attefall då han besökte Knivsta.

Utöver detta beslutades det enhälligt 2020 i Stadsbyggnadsprinciper med arkitekturpolicy. I den kan vi läsa:

- En högre täthet med 75 - 100 invånare per hektar för de centrala delarna av Knivsta och Alsike, inom en radie av ca 600 meter från järnvägsstationerna.
- En lägre täthet som varierar med 25 - 75 invånare per hektar i zonen utanför ut mot landsbygden. Hur bebyggelsen grupperas och formas i varje stadsdel avgörs utifrån platsens förutsättningar – slutna kvarter, hus i park, radhusbebyggelse eller villor med egna tomter. Mellanformer finns också tex stadsradhus med små tomter som grupperas i kvarter.

Däremot valde det politiska styret att inte återaktualisera policyn 2024 vilket innebar att ovan skrivningar slutade gälla.

På kommunstyrelsens möte 2026-08-24 framkom också, även om det inte presenterades i detalj, att det förekommit samtal med så väl Länsstyrelsen Uppsala län som Region Uppsala gällande ärendet och att utkomsten från dessa samtal lett till nuvarande text. Det är svårt att avgöra värdet av denna information då den inte finns och inte heller delgetts kommunstyrelsen. Av diskussionen att döma menar man dock att staten och regionen är villig till omförhandling genom ett tilläggsavtal.

Även om det av förklarliga skäl inte behövs så ser vi det som oproblematiskt att kommunstyrelsen konstaterar att det kommunala planmonopolet fortfarande gäller samt att demokratisk rådighet finns över bebyggelseutvecklingen.

Ordförandeförslag behövs som sagt egentligen inte men om detta är vad som behövs för att denna fråga efter ett decennium ska kunna blicka framåt i stället för bakåt är Moderaterna villiga att gå vidare med detta. I sammanfattningen till ärendet finns felaktig information om täthet som att Knivsta skulle likna delar av centrala Hong Kong med flervåningshus på upp till 40 våningar om avtalet följs. Detta så klart inte sant men det är inte heller centralt för ärendet och det ingår inte heller i beslutspunkterna.

Moderaterna yrkar således bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

För Moderaternas räkning,
Thor Övrelid
Gruppledare

Särskilt yttrande till KS från Vänsterpartiet

Ärendenummer KS-2026/404 (återremiss)

Anpassning av Knivstas bostadsåtagande i fyrspårsavtalet

Vi ser att det här ärendet inte har hanterats enligt god sed i svensk demokrati, och det är många oklarheter. Det rimliga är därför att återremittera det och hantera det korrekt.

Ärendet är kopplat till fyrspårsavtalet som är väldigt viktigt för Knivsta. Trots det har styret undvikit att låta förvaltningen bereda underlag till ärendet. Istället har politikerna i styret lagt in eget tekniskt underlag - som har visat sig innehålla enorma fel - [t.ex.](#) det om Hong Kong.

Det här tillvägagångssättet bryter mot god sed i svensk demokrati.

Ärendet innehåller inte något som har en juridisk effekt. Men det finns risk att det skapar förvirring och försämrar relationen till samarbetspartners.

Johan Jansson (V)

ersättare KS

Vänsterpartiet Knivsta

Spökbacken 29, 741 94 Knivsta
knivsta.vansterpartiet.se